

GAZDÁLKODÁSI KÉZIKÖNYVEK

A MUNKÁLTATÓ KÁRTÉRÍTÉSI FELELŐSSÉGE

Budapest, 2020

Szerző:
Dr. Sipka Péter

Sorozatszerkesztő:
Kökényesiné Pintér Ilona

ISBN 978-963-638-601-6
ISSN 2416-2310 (Tanácsadói könyvek)
ISSN 1788-3245 (Gazdálkodási kézikönyvek)

Kiadja a SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt.
Felelős kiadó: dr. Balogh Ákos, a SALDO Zrt. vezérigazgatója
A SALDO Kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

© A Saldo Kiadó valamennyi kiadványa szerzői jogvédelem alatt áll.
*E kiadvány bármely részének sokszorosítása, bármilyen adatrendszerben való
tárolása (papír; elektronikus stb.) a kiadó előzetes írásbeli engedélye nélkül tilos!*

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETÉS	5
II. A JOGI FELELŐSSÉG ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI.....	7
1. A polgári jogi felelősség felépítése.....	7
2. A polgári jogi jogviszonyok és a munkaviszony elhatárolásának problematikája.....	10
3. A munkajog szemléletbeli eltérései	14
4. A munkajogi felelősség rövid rendszerezése	17
III. A MUNKÁLTATÓ KÁRTÉRÍTÉSI FELELŐSSÉGÉNEK ALAPJAI.....	19
1. Mit jelent a kár?	20
2. Mikor keletkezik egy kár a munkaviszonnyal összefüggésben?.....	21
2.1 Első lépés: munkaviszony igazolása.....	21
2.2 Második lépés: a munkaviszony és a kár összefüggése.....	23
2.3 A megfelelő alperes megválasztása	25
3. Mit jelent az okozati összefüggés?.....	27
4. Szükséges-e konkrét jogellenességet bizonyítani?.....	28
5. Milyen munkáltatói magatartások alapozhatják meg a kártérítési felelősséget?	29
6. A kártérítési felelősség elhatárolása más kötelezettségektől.....	31
7. Mit jelent a sérelemdíj és mikor kérhető?	32
IV. HOGYAN MENTESÜLHET A MUNKÁLTATÓ A FELELŐSSÉG ALÓL?.....	37
1. Mikor beszélhetünk ellenőrzési körön kívüliségről?	39
2. Mit kell előre látnia a munkáltatónak?.....	45
3. Mit jelent a károsult kizárólagos elháríthatatlan magatartása?	50
4. Mit jelent a kármegosztás és mikor hivatkozhat rá a munkáltató?	53
V. A FELELŐSSÉG SPECIÁLIS ALAKZATAI ÉS A KÜLÖNLEGES HELYZETEKHEZ IGAZÍTOTT EGYÉB MUNKAJOGI ELVÁRÁSOK	55
1. Az otthoni munkavégzés kihívásai	55
1.1 A munkáltató felelőssége a munkavállaló munkaidejének beosztása terén.....	55
1.2 A munkáltató felelőssége az otthon történő baleset esetén.....	57
1.2.1 Jelentheti-e az otthoni munkavégzés az ellenőrzési körön kívüliséget?	58
1.2.2 Előrelátható-e az otthon történt baleset?	59
1.2.3 Lehet-e a baleset oka a károsult kizárólagos elháríthatatlan magatartása? ...	59
1.3 Az otthoni munkavégzés során történt az adatkezelés és a kártérítés.....	60
2. A GDPR szabályai a munkáltató kártérítési felelősségének fényében.....	62

3. A jogellenes megszüntetésből eredő kártérítés szabályai	64
3.1 A kártérítés jogalapja	64
3.2 Mit kell bizonyítani a munkavállalónak?	64
3.3 Hogyan kell számolni a kártérítési limitet?	65
3.4 Milyen lehetőségei vannak a munkáltatónak az igény csökkentésére?	66
3.5 A felelősségi formula összegszerűségi kérdései	67
3.6 Igényelhető-e sérelemdíj a megszüntetés jogellenességére tekintettel?	69
VI. A KÁRTÉRÍTÉS ÖSSZECSZERŰSÉGÉRŐL.....	71
1. Dologi kár elemei és megfizetésének módja.....	73
1.1 Megsemmisült, megrongálódott dolgok	73
1.2 A felmerült költségek.....	73
1.3 Elmaradt jövedelem	76
1.4 Keresetvesztéségi járadék.....	79
1.5 Az általános kártérítés.....	79
1.6 A kártérítés kifizetése során levonandó tételek.....	80
1.7 A hozzátartozói igényérvényesítés.....	81
1.8 A kártérítési járadék későbbi módosítása.....	82
1.9 A kártérítési összeg megfelelő kalkulációjának jelentősége.....	83
2. A sérelemdíj iránti igény lehetséges kalkulációja	84
VII. A MUNKÁLTATÓ MUNKAJOGON KÍVÜLI FELELŐSSÉGE:	
A MUNKAVÉDELEM ÉS AZ EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁS SZABÁLYAI.....	89
1. A munkavédelmi szabályok megsértése miatti munkáltatói felelősség	89
2. A társadalombiztosítási szabályok munkavédelmi és munkajogi összefüggései	91
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	94
FELHASZNÁLT BÍRÓSÁGI VÉLEMÉNYEK	95
FELHASZNÁLT BÍRÓSÁGI DÖNTÉSEK	96

I. BEVEZETÉS

Bár látszólag a munkáltatói kártérítési felelősség szabályozása nem tartozik egy általános vállalat mindennapos problémái közé, a jelen kiadványban tárgyalt téma kifejezetten az a terület, ahol ha valamilyen probléma felmerül, akkor az jellemzően nagy problémát jelent, hiszen egy nem megfelelően rendezett jogviszonyból, vagy egy nem kellően értékelte és kezelt kockázat miatt bekövetkezett balesetből nagy eséllyel a cég működésére érdemi hatással bíró következmények is eredhetnek. Ebből adódóan a kártérítési jog bizonyos fokú ismerete nem mellőzhető egy meghatározott üzemméret felett, hiszen a munkáltatónak a munka megszervezése és a munkafolyamatok meghatározása során szükségképpen olyan döntéseket kell hoznia, amiknek a kártérítési szabályok által támasztott elvárások próbáját is ki kell állnia.

A jogterület bemutatása a fentiekből következően kettős célt szolgál: egyrészt számba veszem a munkáltatót terhelő felelősségi alakzatokat, és azok értelmezési vagy bizonyítási nehézségeit konkrét (megtörtént) jogeseteken keresztül mutatom be. Másrészt – kifejezetten prevenciók céllal – az egyes példákon keresztül igyekszem rávilágítani azokra a magas kockázatot magukban hordozó területekre, amik szabályozása egy felelős munkáltatói környezetben mindenképpen indokoltak.

A példák kiválogatása ennek okán olyan szemmel történt, hogy minél szélesebb körben igyekezzenek rávilágítani azokra a munkáltatói „hibákra”, amik megelőzése/kijavítása esetén egyes balesetek elkerülhetőek lennének, és bizonyos jogviták békés úton rendeződhetnének.

Természetesen a jogterület feltérképezése elsődlegesen terjedelmi korlátok miatt nem lehet teljes körű, azonban az elkészítés során az elsődleges cél az volt, hogy egy jogi végzettséggel nem rendelkező olvasó számára is világosan és érthetően mutassa be a jogi szabályozást és az arra alapuló bírósági gyakorlatot. A kártérítés jogintézményének vizsgálata értelemszerűen igényel bizonyos fokú jogi alapismereteket, ezért a tételes jog áttekintését megelőzően egy rövid bevezetés olvasható a jogi felelősség általános jellemzőiről.

Tekintettel arra, hogy a jogesetek köre nagyobb időszakot ölel fel, találkozni fogunk olyan esetekkel is, amit még a Legfelsőbb Bíróság (mai nevén Kúria) hozott, vagy korábbi elnevezésű alsóbb szintű bíróságok hoztak. Ezekben az ügyekben mindig az eredeti (tehát akkori) nevén szerepel az adott bírói fórum, ami reményeim szerint az olvasóban nem okoz értelmezési zavart.

A könyv elsődlegesen a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) által kialakított szabályokat vizsgálja, azonban érintőlegesen említem a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvényt (Mvt.) és a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvényt (Ebtv.) is, hiszen ezek a normák is tartalmaznak a munkáltató felelősségére vonatkozó előírásokat, amik sok esetben legalább akkora relevanciával bírnak, mint az Mt. normarendszere.

Emellett ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy a jogvita ténye, annak esetleges kimenetele a vállalkozás éves beszámolójának elkészítése során is komoly szerepet kap. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény. 41. § (1) bekezdés alapján az adózás előtti eredmény terhére céltartalékot kell képezni – a szükséges mértékben – azokra a múltbeli, illetve a folyamatban lévő ügyletekből, szerződésekből származó, harmadik felekkel szembeni fizetési kötelezettségekre [ideértve különösen a jogszabályban meghatározott garanciális kötelezettséget, a függő kötelezettséget, a biztos (jövőbeni) kötelezettséget, a korengedményes nyugdíj, illetve a helyébe lépő korhatár előtti ellátás, a végkielégítés miatti fizetési kötelezettséget, a környezetvédelmi kötelezettséget, valamint a megkötött szerződésből vagy annak elszámolási egységéből várható veszteséget], amelyek a mérlegfordulónapon valószínű vagy bizonyos, hogy fennállnak, de összegük vagy esedékességük időpontja még bizonytalan, és azokra a vállalkozó a szükséges fedezetet más módon nem biztosította.

A (2) bekezdés szerint az adózás előtti eredmény terhére – a valós eredmény megállapítása érdekében a szükséges mértékben – céltartalék képezhető az olyan várható, jelentős és időszakonként ismétlődő jövőbeni költségekre (különösen a fenntartási, az átszervezési költségekre, a környezetvédelemmel kapcsolatos költségekre), amelyekről a mérlegfordulónapon feltételezhető vagy bizonyos, hogy a jövőben felmerülnek, de összegük vagy felmerülésük időpontja még bizonytalan és nem sorolhatók a passzív időbeli elhatárolások közé.

A fentiekből látható, hogy a vállalkozások számára a jogszabály kötelezettségként írja elő az év közben bekövetkezett káresemények számviteli nyilvántartását és kezelését is, melyhez fontos pont a kártérítés mértéke. A konkrét perek esetében a céltartalék mértéke könnyen megadható, hiszen a perben megjelölt kereset szerinti összeg jelenti a kiindulási alapot. Amennyiben a bekövetkezett káresemény még nem jutott el a peresítés szakába (vagy remény van arra, hogy a felek a jogvitájukat per nélkül rendezzék), akkor a céltartalék képzése során a jelen fejezetben meghatározottak szerint lehet elvégezni a kalkulációt. Ezzel összefüggésben fontos hangsúlyozni, hogy a céltartalék képzése során a mérlegfordulónapon fennálló kötelezettségeket, illetve várható költségeket akkor is figyelembe kell, illetve lehet venni, ha azok csak a mérlegfordulónap és a mérlegkészítés időpontja között válnak ismertté.

2. A sérelemdíj iránti igény lehetséges kalkulációja

Bár a vagyoni jellegű igények (főleg a jövőbeli járulékfizetési kötelezettséggel járók) komoly összeget jelenthetnek, kétségtávolan a legnagyobb tétel jellemzően a sérelemdíj jogcímen előterjesztett igény lehet. A balesetek és sérültek különbözősége miatt a sérelemdíj a személyiségi jogsértés kompenzálására, az egészségkárosodásból eredő igények

tételesen nem „beárazhatóak”, azaz a bíróságnak minden esetben mérlegelnie kell a károsult életkörülményeit (életkora, korábbi egészségi állapota, családi állapota, hobbijai stb.), és ez alapján megállapítani a kötelezést. Az sem példa nélküli, hogy a károsult közrehatását értékeli a sérelemdíjban⁹⁷, mivel ebben a kérdésben a klasszikus kármegosztás alkalmazása a jogintézmény jellegéből adódóan fogalmilag kizárt.

Ezzel együtt a bírói gyakorlat elmúlt éveit áttekintve bizonyos fokú szabályszerűségek felismerhetőek, ami lehetőséget ad a nagyságrendi kalkulációra. Ezek szerint a maradandó egészségkárosodás esetén körülbelül egymillió forint sérelemdíjat ítélnék meg a bíróságok minden 10%-os munkaképesség-csökkenés után.

Ez az állítás természetesen nem tekintendő általánosnak és minden helyzetben irányadónak, hiszen minden esetben felmerülhetnek olyan körülmények, amik ezt az elvet felülírják, ugyanakkor a következő táblázatból is láthatóan a kalkulációhoz megfelelő alapot adhat:

baleset/sérelem oka	munkaképesség-csökkenés	megítélt sérelemdíj	ügyszám	megjegyzés
elcsúszás	10%	1 000 000	Mfv.10411/2011/4.	
látássérülés	30%	5 000 000	Mfv.10244/2012/4.	fiatal korra tekintettel
stressz, pszichés károsodás		1 500 000	Mfv.10871/2010/5.	
jobb kéz csonkolásos sérülése	30%	2 500 000		munkavállalói közrehatás
domináns kéz csonkolásos sérülése	16%	1 500 000	Mfv.10.179/2018/4.	
székkel elesés	40%	8 000 000	Mfv.10.179/2019/11.	
zajártalom	10%	600 000	Mfv.10.893/2016/3.	
jobb kéz funkcióvesztése és depresszió	40%	3 500 000	Mfv.10.503/2018/4.	
a munkáltató nem küldött váltást, a munkavállaló betegen vezetett haza, és lemaradt az édesanyja temetéséről		100 000 + 500 000	Mfv.10.495/2013/13.	
sípcsont darabos törése, háromszoros belboka törés	21%	2 000 000	Mfv 10058/2019/7.	munkavállalói közrehatás
boka feletti nyit törést	25%, rosszabbodás várható	4 000 000	Mfv.10.540/2018/7.	munkavállalói közrehatás

⁹⁷ pl. Debreceni Törvényszék 2.Mf.20.844/2018/5. számú döntése

A fentiekből látható, hogy az egészségkárosodás mértéke minden esetben szakkérdés lesz, amit a károsultnak kell hitelt érdemlően igazolnia. Ez a munkaügyi perekben igazságügyi szakértő bevonásával történik, aki személyes vizsgálat és az orvosi iratok alapján határozza meg a munkavállalót ért munkaképesség-csökkenés arányát. Ehhez irányadó adatként társul a rehabilitációs hatóságként eljáró szerv által lefolytatott eljárás, amiben a károsult munkavállaló komplex minősítése keretében állapítja meg az egészségkárosodás mértékét.

Hasonlóan egyedi elbírálás alá esnek a hozzátartozói kárigények körében előterjesztett sérelemdíj iránti igények. Ezek alapját jellemzően a felperesek teljes családban éléshez való joga (Magyarország Alaptörvénye L. cikke) jelenti, mivel a károkozás következtében sérül a család integritása, azaz a hozzátartozók azon joga, hogy a családon belüli szerepüknek megfelelően teljes családban éljenek. Így a testvér és a gyermek/szülő elvesztése akadályozhatja személyiségük teljes és zavartalan kiélését, életminőségét. A testvér és gyermek/szülő halálával a hozzátartozók nem részesülhetnek többé a családi együttlétből eredő élményekből. Ebből kifolyólag az elhunyt elvesztésével a hozzátartozókat veszteség éri, mivel megszűnt a lehetőség, hogy a testvérek, illetve a szülő/gyermek egymást kölcsönösen támogatva éljenek, ami a családnak akkor is lényegi eleme, ha a hozzátartozók esetlegesen külön háztartásban éltek (BH 2011/248., BDT 2010/2237.). A hozzátartozókat a halál körülménye és annak következményei egész életen át elkísérik, így jogszerűen megnyílik a lehetőség a sérelemdíj iránti igényre.

A bíróságnak a sérelemdíj összegszerűsége meghatározása körében vizsgálni és mérlegelni kell a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében meghatározottakat, azaz a jogsértés súlyát, annak ismétlődő jellegét, a felróhatóság mértékét, a jogsértésnek a sértettre és környezetre gyakorolt hatását. A hozzátartozó elvesztéséből eredő hátrány köztudomású, azonban ezen túl egyéb hátrány is bizonyítható, amit a sérelemdíj mértékénél kell értékelnie a bíróságnak. A sérelemdíj mértékének megállapításához tehát nem adható objektív zsinórmérték, azonban annak meghatározásánál kiemelt jelentősége van az életkornak, a családi-társadalmi kapcsolatokban bekövetkező akadályozottságnak, a fájdalmak jelentkezésének, a felmerülő fizikai és pszichikai nehézségeknek, az ezekből adódó többletfeladatok személyiségre gyakorolt hatásainak, általában véve az immateriális sérelemnek a károsult mindennapjaira gyakorolt hatásának,⁹⁸ de figyelemmel kell lenni a bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas más ügyekben hozott döntéseire is (Kúria Pfv.III.20.411/2013/6. szám).

Viszonyítási alapként néhány releváns eset a sérelemdíj mértékéhez:

A Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.405/2015/7. számú ítéletében a férjét 2010-ben közlekedési balesetben elveszítő, 45 éves, depresszióssá váló felperesnek – amelyben a néhai közrehatása 20%-os mértékű volt – a baleset bekövetkeztékori értékviszonyok alapján

---

⁹⁸ Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.606/2012/6. szám